

Tractatvs De Sacramentis Et Censvris

Hurtado, Gaspar

Moretus, 1633

Dispytatio XIV. De satisfactione sacramentali pro pœna debita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94788](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94788)

debita, ac proinde sufficiens ut nihilo pœnæ remisso admittatur in locum pœnæ debita restantis. Et ideo satisfactio iusti dicitur in Tridentino solutio seu exolutio, quæ non ita propriè diceretur solutio, si non fieret efficiendo aliquid æquivalens pœnæ debita, sed efficiendo aliquid dignum non punitione debita. Opus autem istud sic condignum, seu æquivalens, ex se ipso non extinguit debitum pœnæ, seu pœnam debitam, quia opus illud non est quod debetur in pœnam, etiam si ei æquivalet; ergo ut eo in actu secundo & de facto fiat satisfactio pro pœna debita, necessaria est acceptatio, quia Deus, cui incumbit punizio, admittat illud opus in locum illius pœnæ, & absque ea acceptatione non extinguitur debitum seu dignitas pœnæ: sicut qui debet domum, non satisfacit in actu secundo per pecuniam æquivalentem domui, absque acceptatione & voluntate illius cui debita est domus, nec extinguitur debitum domus.

Ex quo ad rationem aduersariorum constat, eius primum Antecedens esse falsum, nempe opus bonum pœnale iusti ex se esse condignum, ut iustus non puniatur pœna debita restante; & addimus, quod quamvis sit verum, etiam erit necessaria acceptatio Dei, ut opus illud fiat satisfaciens in actu secundo, id est, ut inducat in actu secundo Deum ut non puniat ea pœna debita: quia licet admittamus, opus illud ex se esse condignum non punitione debita iusti, & cum reddere dignum ut non puniatur ea pœna debita, non tamen destruet dignitatem illius pœnæ, nec efficiet iustum non dignum ea pœna, quia utraque dicta dignitas compossibilis est, etiam si termini earum, nempe puniri & non puniri, sint impossibiles, & contradictione opponantur; optimè enim compati possunt aliquem ab vno actu peccati remissi, esse dignum pœna, & ab alio actu bono superueniente fieri dignum ut non puniatur ea pœna (sicut optimè compatitur, aliquem ob vnicū finem desiderare mortem patris, & ob alium finem desiderare quod non moriatur) etiam si nequeant vtramque partem contradictionis simul efficaciter intendere, quia nequit vtrique simul fieri, & intentio efficax ad id

conatur. Vnde peccator, qui eo ipso est dignus pœna æterna damni, seu carentia æterna visionis Dei, & postea iustificatur, & eo ipso fit dignus æterna visione Dei, non definit esse dignus carentia æterna visionis Dei formaliter, quia fit dignus æterna visione Dei, sed quia culpa mortalis, à qua dignitas æternæ carentiæ visionis Dei dependet etiam in conservari, destruitur per formam iustificantem, & quia dignitas æternæ visionis Dei, orta ex opere bono iusti, non destruitur per peccatum mortale subsequens, sicut nec opus ipsum bonum, à quo factum, & non remuneratum, dependet in conservari; sed tantum mortificatur & impeditur quoad adeptionem visionis Dei, & quoad hoc quod denominet ipsum hominem dignum æterna visione Dei, ut diximus Disput. 11. Diffic. XXI. & docuit S. Thomas in 4. d. 22. q. 1. art. 1. ad 6. 5. 7. Iam. Ideo in actibus illius peccatoris manent simul dignitas æternæ carentiæ visionis, & dignitas æternæ visionis; quamvis hæc non maneat expedita, sed impedita & mortificata quoad duo prædicta, quamdiu manet peccatum mortale; & tantum ab hoc, & non à dignitate æternæ carentiæ visionis, ac proinde etiam admisso eo primo Antecedente, erit necessaria acceptatio Dei, qua velit non punire iustum pœna illa qua verè dignus est.

Observandum est, Deum de facto & in actu secundo semper acceptare satisfactionem condignam iusti, in compensationem pœnæ debita pro peccato quoad culpam remisso, aliàs infligendæ in alia vita; non tamen semper in compensationem pœnæ infligendæ in hac vita, sed etiam aliquando infligere, ut sic à peccando deterreat; & nunquam acceptare satisfactionem condignam iusti in compensationem pœnæ debita pro peccato veniali non remisso quoad culpam aliàs infligendæ in alia vita.

Sed an vnus iustus possit suis priuatis operibus condignè satisfacere pro alio iusto pro pœna temporalis restante post remissionem peccati, quod non pauci docent, an tantum de congruo, quod alijs magis arridet, examinatur in Tractatu de Suffragijs.

DISPUTATIO XIV.

De satisfactione Sacramentali pro pœna debita.

Satisfactionem Sacramentalem, seu iniunctam à Confessario, esse partem, & non essentialem, sed tantum integram Sacramenti Pœnitentiæ, diximus Disput. 14. Difficultate 1.

DIFFICULTAS I.

Utrum Confessarius possit obligare pœnitentem ad impletionem pœnitentiæ iniunctæ.

Scotus.
Gabriel.
Silvester.
Nauarrus.
Medina.
Reginald.

corvs in 4. dist. 18. quæst. 1. art. 1. Gabriel quæst. 1. artic. 3. dubio 1. Silvester v. Confessio 1. quæst. 25. Nauarrus cap. 26. num. 21. Medina Cod. de Satisfactione qu. 6. & Reginaldus lib. 7. cap. 1. n. 15.

partem negatiuam tuerentur, quia non potest obli-

gare pœnitentem ad admittendam seu acceptandam pœnitentiam iniunctam, tum quia in non admittendo illam, nulli facit iniuriam, quamvis absoluitur, si pœnam debitam pro peccatis confessis velit in Purgatorio luere; tum etiam, quia aliàs, qui plurima peccata mortalia confessus est, posset obligari ad acceptandam grauissimam pœnitentiam, quod videtur rigidum. Addunt tamen prædicti, pœnitentem teneri ad implendam pœnitentiam sibi iniunctam, si eam acceptat, quia eo se subijcit Confessario tamquam iudici & superiori, ac proinde tenetur ei obedire.

S. Thomas verò in 4. dist. 18. quæst. 1. artic. 3. 5. 7. quæstiuncula 3. Suarez disp. 38. sect. 7. Valquez quæst. 94. art. 2. dub. 1. Egidius disp. 10. dub. 9. Ochagauia Tract. ult. quæst. 8. & communiter Doctores docent, & meritò, Confessarium posse obligare pœnitentem ad impletionem pœnitentiæ. Quod

Trident.

Quod definitum videtur in Tridentino sess. 12. cap. 8. & can. 15. dum dicitur, in Sacerdotibus esse potestatem & clauem non solum ad absol- uendum, sed etiam ad ligandum; intelligit autem ad pœnitentiam iniunctam, vt patet ex contextu. Id verò quod responder Nauarrus, potestatem ad ligandum ad pœnitentiam esse potestatem ad taxandam illam; ridiculum est: quia nullus sola taxatione pœnæ, quam alter potest liberè non ad- mittere, dicitur ad pœnam ligare. Et ratione pro- batur, quia Sacerdotibus collata est potestas per- fecta ad iudicandum de peccatis confessis; ergo non tantum est ad absolvendum à peccatis, sed etiam ad obligandum ad pœnam pro debito pœ- næ relicto post illorum absolutionem, aliàs non esset illis collata potestas perfecta, sed imperfecta, quia non esset ad omnimodam & perfectam re- missionem peccatorum. Et confirmatur, quia im- positio pœnitentiæ, sicut absolutio, est vera senten- tia, vt pote procedens à Confessario vt à iudice, sententia autem iudicis vim habet præcepti & ob- ligandi.

Vnde Confessarius non tantum potest obligare ad pœnitentiam, sed etiam semper obligat, quo- ties oppositum ex verbis non conijcitur, imò non potest non obligare, vt dicemus Diffic. 111.

Ad rationem ergo aduersariorum responde- mus, quòd licet pœnitens non acceptando pœni- tentiam nulli faciat iniuriam, facit tamen contra præceptum Confessarii, cui, vt pote iudici & supe- riori, obedire tenetur, etiam quando pœnitentia iniuncta est grauissima, si attentis peccatis confes- sis, & fragilitate pœnitentis, non sit excefluus, quia tunc non est rigidum ad illam obligare.

Pœnitens ergo sub peccato tenetur ad impleti- onem pœnitentiæ sibi iniunctæ: imò & sub morta- li, quando pœnitentia iuste iniuncta est grauis, v. g. audiendi aliquas Missas, vt contra Caieta- num tom. 1. Opusculorum tract. 6. quæst. 2. ad- uertunt Vasquez, Suarez, Agidius, & commu- niter Doctores; quia violatio cuiuscumque præ- cepti rei grauis, est grauis, & grauitè dissonans ra- tionis; & ob eandem rationem tenetur sub mortali ad impletionem pœnitentiæ iniunctæ pro morta- libus antea legitime confessis, aut pro venialibus, quando est grauis (vt esse potest) vt contra Nauar- rum cap. 21. num. 43. & contra Viualdum de Sa- tisfactione num. 26. aduertunt Agidius vbi supra, & Henriquez lib. 5. cap. 20. Tenetur autem pœ- nitens sub mortali ad impletionem pœnitentiæ grauis, quamuis Confessarius tantum velit obli- gare pœnitentem sub veniali, vt contra Medinam & contra Suarez aduertunt Vasquez, Agidius & Ochagavia; quia sicut non est in voluntate Supe- rioris, non obligare, supposito quòd vult præcipe- re, quia obligatio oritur necessarìo ex præcepto semel posito; ita etiam non est in potestate Supe- rioris, non obligare sub mortali, supposito quòd vult rem grauem præcipere, quia ex præcepto rei grauis semel posito, oritur necessarìo obligatio sub peccato graui seu mortali, quia tota obligatio præcepti oritur necessarìo ex ipso semel posito.

Quando verò pœnitentia iniuncta est leuis, v. g. recitandi decem Salutationes Angelicas, & vnâ Orationem Dominicam, eius omissio tan- tum erit leuis seu venialis, sicut omissio cuiuscum- que alterius præcepti rei leuis, vt docent commu- niter Doctores: ex eo verò quòd ommissione illius

non perficiatur Sacramentum Pœnitentiæ, ipsi non irrogatur grauis irreuerentia; quia ex defectu impletionis pœnitentiæ adhuc grauis non deficit Sacramento perfectio aliqua essentialis, sed tan- tum integralis & valde extrinseca ipsi. Et ob eam- dem rationem omissio partis leuis, pœnitentiæ gra- uis, tantum erit venialis, sicut omissio partis leuis cuiusque alterius præcepti rei grauis. In omissi- one autem pœnitentiæ adiunctæ, ad minus erit du- plex malitia distincta, altera sacrilegij contra reli- gionem; & reuerentiam Sacramento debitam, quæ numquam erit mortalis, quamuis pœniten- tia omissa sit grauis, quia defectus numquam erit grauis, quia est defectus partis tantum integralis & valde extrinseca; altera contra iustitiam vindi- cationem, intuitu cuius pœnitentia iniungitur à Confessario, quæ potest esse mortalis, vt nuper di- cebamus, & quando etiam iniungitur in mede- lam contra aliquod peccatum, erit etiam alia ter- tia malitia illius peccati contra quod iniuncta est, quæ erit grauis aut leuis, pro grauitate aut leuitate pœnitentiæ iniunctæ.

Circa tempus in quo pœnitens teneatur imple- re pœnitentiam, certum est, teneri tempore præ- scripto à Confessario, si illud præscripserit. Quòd si tunc illam non impleat, etiam tenetur postea il- lam implere, quia semper (etiam quando aliquan- do iniungitur in honorem diei præscripti) iniun- gitur in vindictam peccatorum confessorum. Si verò à Confessario nullum præscribitur tempus, implenda est quam primum moraliter commode possit (vt aduertunt Suarez lect. 7. & Agidius ^{Suarez.} ^{Agidius.} dub. 9.) nisi aliud ex verbis aut ex circumstantiis conijciatur voluisse Confessarium. Ita tamen ob- ligat quam primum moraliter commode possit, vt non quæcumque dilatio impletionis pœnitentiæ, grauis, sit mortalis, nisi sit nimia seu grauis: & quo- ad hoc idem est quando differtur pœnitentia post tempus à Confessario præscriptum, nisi quòd tunc dilatio potest aliquando esse mortalis, quando pœ- nitentia grauis fuit præscripta in aliquo die in ho- norem festiuitatis illius diei, si differatur post il- lum, quamuis non semper, nisi quando defectus honoris censetur grauis. Addit Ochagavia, tunc dilationem pœnitentiæ grauis esse nimiam & gra- uem, quando differtur ultra tertium diem: sed scrupulose procedit, quia hæc dilatio non videtur ni- mia; imò nec ultra octauum diem (præsertim quando res in pœnitentiam iniuncta non potest commode fieri, vt flagellatio) nisi quando res in pœnitentiam iniuncta esset valde grauis, & posset commode impleri, quia etiam ex rei grauitate cre- scit grauitas dilationis, sicut ex defectu commodi- tatis implendi illam decreuit grauitas dilationis. Nihilominus taxationem grauitatis dilationis pœ- nitentiæ grauis, doctioribus remittimus.

DIFFICULTAS II.

Vtrum Confessarius teneatur pœniten- tiam imponere.

Conueniant Doctores, Confessarium absol- uentem pœnitentem regulariter teneri pœni- tentiam aliquam imponere. Quod significat Triden- tinum sess. 14. c. 8. Tenetur autem ad id, Primò ex vir- tute religionis, vt perficiat Sacramentum Pœnitentiæ; ^{Trident.} quia

quia Pœnitentia seu satisfactio est pars integralis illius: & ex hac virtute tantum tenetur sub peccato veniali sacrilegij. Secundò etiam tenetur ex iustitia vindicativa, vt in hoc iudicio Sacramentali æquitatem seruet, quia in eo est verus iudex; & ex hac virtute tenetur sub mortali, quando iniungenda est pœnitentia grauis. Et aliquândo Tertiò etiam tenetur ex aliqua alia virtute, quando scilicet est maximè conueniens ad medelam pœnitentis contra aliquod peccatum, quod timetur committendum à pœnitente; quia etiam ad hoc tenetur peculiariter ratione officij medici spiritalis, quod in hoc iudicio etiam exercet. Tenetur autem tunc ex illa virtute contra quam futurum est peccatum quod timetur, in cuius medelam iniungenda est pœnitentia; & tenetur ex ea virtute, non primariò, sicut tenetur pœnitens non peccare contra illam; sed secundariò, ne pœnitens contra illam peccet; & ex hac tenetur sub mortali, quando iniungenda est in medelam contra peccatum mortale.

Addimus, Confessarium absoluentem pœnitentem regulariter tēeri pœnitentiam aliquam ei imponere; quia aliquando non tenetur, Primò, quando pœnitens est in articulo mortis, & est incapax receptionis aut impletionis pœnitentiæ, vel quia amisit sensum, vel aliter; quia tunc prospiciendum est potius pœnitenti eum absoluendo, quia in eius vilitatem institutum est Sacramentum Pœnitentiæ, quàm perfectioni integrali, & tam valde extrinsecæ Sacramento: si verò capax sit receptionis & impletionis pœnitentiæ, imponenda est aliqua pœnitentia, quamuis levis, quam tunc possit exequi, & etiam alia sub conditione *si vinar*, si illa levis non sufficiat, attenta grauitate peccatorum, quam, si forsan vixerit, impleat.

Secundò Confessarius potest absolvere pœnitentem, nullam illi imponendo pœnitentiam, quando ex confessione pœnitentis & ex alijs indicij prudenter coniicit & credit, pœnitentem iam satisfecisse pro peccatis confessis, si alias non sit necessaria ad cautionem in futurum, quia tunc ex nullo titulo tenetur pœnitens pœnitentiam adimplere, quia non ob satisfactionē pro peccatis, nec ob cautionem in futurum, vel supponimus; nec tenetur vt perficiatur integraliter Sacramentum, quia perfectio hæc non est debita nisi in satisfactionem, vel in medelam, vel in vtramque. Nihilominus quia in hoc iudicio facillè potest Confessarius errare, consultius erit, quamuis non necessarium, tunc aliquam imponere pœnitentiam.

Tertiò Confessarius potest pœnitentem absolvere, nullam illi imponendo pœnitentiam, quando pœnitens lucratur Indulgentiam plenariam, vt contra Henriquez lib. 5. c. 22. & contra Ochaguiam q. 14. aduertunt Toletus 1.6. c. 23. Viualdus de Satisfactione num. 26. & Sà v. Satisfactio n. 2. quia tunc impositio pœnitentiæ non est necessaria ad satisfactionem pro pœna temporali, quia remittitur aut remissa est per plenariam Indulgentiam, & alias potest non esse necessaria in medelam.

Obseruandum est, in quo Doctores communiter conueniunt, pœnitentiam posse pro arbitrio Confessarij imponi ante absolutionem, vel post eam, dummodò, quando imponitur post, imponatur ante discessum pœnitentis, vt in eodè iudicio imponi censetur, quod in absolutione finitur: conuenientius tamen esse, in confessione grauium

peccatorum pœnitentiam ante absolutionem imponere, vt pœnitens spe absolutionis magis acquiescat conuenienti pœnitentiæ; quod etiam ipsi pœnitenti est eligibilis, vt si nolit pœnitentiam admittere, possit non recipiendo absolutionem ad alium Confessarium confugere (quod licitè potest facere, quamuis pœnitentia sit iusta & prudens) quia si absolutus fuisset, teneretur illam, si esset iusta & prudens, admittere.

DIFFICULTAS III.

Quantam pœnitentiam teneatur Confessarius imponere.

Conueniunt Doctores, Confessarium teneri imponere pœnitentiam, attendendo ad grauitatem criminum, & ad facultatem pœnitentis, vt dicitur in Tridentino sess. 14. c. 8. quia pœnitentia imponitur in vindictam & satisfactionem peccatorum, habita tamen ratione ad vilitatem spirituales pœnitentis, quia Sacramentum Pœnitentiæ in vilitatem pœnitentis institutum est.

Vnde conueniens erit, præsertim quando grauitas peccatorum est magna, leniorem imponere pœnitentiam, quàm grauitas peccatorum exigit, vt sic pœnitens ad confessionem alliciat, vel saltem ne ab ea arceatur, quia id cedit in vilitatem spirituales illius. Et ob hanc rationem est multò moderanda, quando, si sic non fiat, prudenter timeatur quòd non impleuit pœnitentiam. Nihilominus cum pœnitente qui lapsus in eadem peccata incidit, seuerius agendum est, & eius fragilitati non est facillè indulgendum, vt sic à peccatis arceatur: quia minus malum est eum exponere periculo non implendi pœnitentiæ, & concipiendi horrorem aliquem confessionis, quàm maximà indulgentià ei præbere occasionem sapè incidendi in eadem peccata, & ea abique debito dolore & proposito confitendi.

Cauendum tamen est Confessario, ne absque rationabili causa leuissimas pœnitentias pro peccatis grauissimis imponat; quia præterquam quòd erit negligens iudex & medicus, etiam dabit pœnitenti occasionem minus æstimandi grauitatem peccatorum, & liberiùs peccandi. Vnde, quando ex aliqua rationabili causa pro peccatis grauibz leuissima imponitur pœnitentia, monendus est pœnitens, id heri sic, vt eius fragilitati caueatur.

Ita tamen iniungenda est pœnitentia pro peccatis, attendendo ad grauitatem eorum & ad facultatem pœnitentis, vt quamuis dispositio pœnitentis non exigit alieuiari, non debeat imponi pœnitentia ex se, seu ex opere operantis, æquè condigna & moraliter æquiualens pœnæ debitz peccatis, remissis quoad culpam per absolutionem, vt aduertunt Valquez quæst. 94. art. 2. dub. 6. n. 5. Vafquez & Suarez disp. 38. sect. 5. quia non est necessaria pœnitentia moraliter æquiualens, cum per ipsam pœnitentiam impletam remittatur aliquid, & non parum pœnæ restantis post absolutionem ex opere operato. Ob quòd Sacramentum Pœnitentiæ est tribunal misericordiæ, non solum quoad remissionem culpæ, sed etiam quoad remissionem pœnæ.

Et quia non constat Confessario quanta pœna sit dignum peccatum, & quanta remittatur ex opere operato per Sacramentale pœnitentiam, (imò per

Toletus.
Viualdus.
Sà.

pet eam non remittitur determinata aliqua pœna, ut dicemus Difficultate xv.) ideo pœnitentia imponenda est ad arbitrium viri prudentis, quantum fieri possit prudenter à viro prædicta ignorante.

DIFFICULTAS IV.

Utrum Confessarius teneatur imponere pœnitentiam obligantem, seu sub præcepto.

N Auarrus cap. 26. num. 24. Henriquez. lib. 5. cap. 21. Suarez disp. 38. sect. 39 & Adamus Tanner. disp. 6. quæst. 8. num. 7. partem negativam teneant, quam etiam tradidisse videtur S. Thomas Quodlibeto 3. articulo 28. Et probari potest, quia ex vna parte pœnitentia sub consilio tantum imposita est sufficienter sacramentalis, vtore imposita virtute elatam; & ex altera parte, pœnitentia sic imposita potest esse expediens pœnitenti ob ipsius fragilitatem.

Vasquez verò quæst. 94. art. 2. dubio 1. num. 9. Nugnus in Addition. quæst. 13. art. 2. difficult. 1. & Agidius disp. 10. dub. 8. partem affirmatiuam tradunt (quam videtur tradidisse Tridentinum sess. 14. cap. 8. dum supponit, impositionem pœnitentiae pertinere ad potestatem ligandi) & merito: quia Confessarius tenetur imponere pœnitentiam in vindictam peccatorum, & aliquando etiam in cautionem in futurum, cuius impositio est vera sententia condemnatiua ad pœnam, & aliquando etiam in medelam, procedens à Confessario vt à iudice non minus quam absolutio: sententia autem iudicis semper habet vim obligandi reum, ergo Confessarius tenetur imponere pœnitentiam obligantem, seu sub præcepto, cum teneatur ferre sententiam condemnatiuam; & aliquando etiam in medelam. Vnde sola pœnitentia obligans est sacramentalis, quia hæc sola est iudicialis, & sola iudicialis pertinet ad Sacramentum Pœnitentiae, quia ea sola procedit à Confessario vt ministro huius Sacramenti, & Confessarius non est qualicumque minister in hoc iudicio & Sacramento, sed tantum iudex. Ex quo constat ad rationem aduersariorum, priorem partem Antecedentis esse falsam.

S. Thomas autem vbi supra, tantum vult, Confessarium posse imponere pœnitentiam, non obligando determinatè ad aliquod opus, sed optionem concedendo pœnitenti, vt faciat hoc vel illud, prout maluerit, obligando tamen ad vnum vel ad alterum sub disunctione.

DIFFICULTAS V.

Utrum Confessarius, iniungendo pœnitentiam, obliget pœnitentem, vt eam per se ipsum exequatur.

Difficultas hæc non procedit de pœnitentia quæ imponitur in medelam peccatorum, & præseruationem ab eis, quia hæc absque dubio debet à pœnitente per se ipsum impleri, sed procedit de pœnitentia, quæ tantum imponitur in vindictam & castigationem pro peccatis.

Circa difficultatem ergo conueniunt Doctores, pœnitentiam impositam pœnitenti in vindictam peccatorum, non posse impleri per alterum, quando non constat Confessarium id velle: quia cum

imponat pœnitentiā pro crimine personalis, quando aliud non exprimit, vult impleri per pœnitentem in vindictam criminis personaliter commissi.

Punctum ergo difficultatis est, An pœnitens possit pœnitentiā implere per alterum, quando Confessarius id vult, siue id velit quando illam imponit, siue postea.

Henric. lib. 5. cap. 21. Suarez disp. 18. sect. 9. Vinald. de Satisfactione num. 12. Reginald. lib. 7. cap. 7. quæst. 2. & Adamus num. 11. partem affirmatiuam teneant; quia ex vna parte vnus potest satisfacere pro alio, pro pœna temporali relicta post remissionem peccati; & ex altera parte, obligatio implendi pœnitentiā obligat ex voluntate Confessarii; ergo quando Confessarius vult, id sufficit.

Ledesma verò 2. p. q. 14. ar. 4. Vasquez quæst. 94. ar. 2. dub. 1. Agidius disp. 10. dub. 8. & Ochagavia q. 10. partem negativam tradunt; & merito: quia præcepto Confessarii imponenti pœnitentiam, sicut præcepto cuiuscumque alterius superioris, tantum lausit opere ipso quod præcipitur Confessarius autem nequit præcipere opus alterius, sed tantum pœnitentis quia solus iste & non alter est ipsi Confessario inferior in eo foro sacramentali; ergo pœnitens nequit implere pœnitentiam opere alterius, sed per se ipsum opere proprio, nec aliud potest Confessarius velle.

Vnde, quamuis pœnitens, cui imposita est pœnitentia, sit impotens ad eam implendam per se ipsum, non tenetur illam per alterum implere, quia nequit illam implere per alterum; poterit tamen pœnitenti iniungi in pœnitentiam, vt procurer opus aliquod ab altero fieri, quia hæc procuratio est opus ipsius pœnitentis, ac proinde ipsa sola procuratio est sacramentalis, & ipsi pœnitenti proficiens ex opere operato, & non opus alterius. Hoc autem non tollit pœnitentem, cui iniungitur elemosyna, posse eam per alterum elargiri, quando aliud non exprimitur à Confessario, quia eo præcepto absolute lato tantum præcipitur, vt ex propriis bonis fiat elemosyna, siue illa fiat à pœnitente per se ipsum, siue per ministrum; imò etiam poterit fieri per alterum ex bonis huius alterius, quando iste vult pro pœnitente elemosynam facere, quasi donando pœnitenti bona illa ex quibus fit elemosyna.

Ad rationem ergo aduersariorum concedimus, iustum posse pro altero siue viuo siue defuncto ex opere operantis saltem de congruo satisfacere prædicta pœna; negamus tamen, Confessarium posse præcipere opus alterius in vindictam peccatorum pœnitentis, quia non est superior illi alteri.

DIFFICULTAS VI.

Utrum in pœnitentiam sacramentalem, tantum imponendum sit opus pœnale.

Non procedit difficultas de pœnitentia quæ imponitur, attendendo solum ad cautionem peccati in futurum, quia in hanc absque dubio imponi potest opus non pœnale, si forte sit aliquod non pœnale, quod sit utile ad eam cautionem; sed procedit de pœnitentia, quæ imponitur, attendendo ad peccata confessa, vt iam commissi in satisfactionem pro illis, siue in eius impositione tantum attendatur ad id, siue etiam ad cautionem similium peccatorum in futurum.

Circa difficultatem ut sic, Doctores, qui existimant, opere bono, quamvis non pœnali, posse satisfieri ex opere operantis pro pœna temporali restante post remissionem culpæ, docent, in dictam pœnitentiam Sacramentalem posse & sufficere iungi quodcumque opus bonum, quamvis non pœnale, quia secundum illos quodcumque opus bonum, quamvis non pœnale, est satisfactorium pro dicta pœna; ergo potest & sufficit imponi in dictam pœnitentiam Sacramentalem, quia hæc imponitur in satisfactionem pro pœna temporali restante post absolutionem à peccatis.

Doctores verò qui existimant, solo opere bono pœnali posse satisfieri ex opere operantis, docent, in dictam pœnitentiam Sacramentalem imponi tantum posse opus bonum pœnale, & merito id docent: quia dicta pœnitentia Sacramentalis imponenda est & in satisfactionem pro pœna temporali restante post absolutionem, & etiam in vindictam & castigationem peccatorum confessorum, ut ea absumatur pœna restans, ut supponitur in Tridentino sess. 14. cap. 8. Et utrumque constat ex eo, quod dicta pœnitentia Sacramentalis imponitur in iudicio à Confessario ut à iudice, pro criminibus & peccatis confessis, ac proinde in vindictam & satisfactionem eorum, in plenam & perfectam remissionem eorum: imò non aliter in vindictam peccatorum, quam ut media ea satisfiat plenè & ultimè pro peccatis; opus autem bonum non pœnale, non est satisfactorium pro pœna restante, ut diximus Disp. xiii. Diff. vi. Nec est aptum ut assumatur in vindictam & castigationem pro peccatis in plenam & perfectam remissionem eorum.

Vnde ad rationem aduersariorum, negamus, opus bonum non pœnale esse satisfactorium pro pœna restante; & quamvis esset, non sufficeret ut imponeretur in dictam pœnitentiam Sacramentalem, quia non est aptum ut imponatur in vindictam peccatorum. Et ob hoc posterius nonnulli ex Doctoribus, qui existimant, quocumque opere bono, etiam non pœnali, posse satisfieri ex opere operantis pro pœna temporali, docent, in dictam pœnitentiam Sacramentalem tantum posse imponi opus bonum pœnale, quia scilicet opus non pœnale nequit imponi in vindictam peccatorum.

Ita tamen imponenda est pœnitentia in vindictam & satisfactionem peccatorum, ut quando etiam imponitur in cautionem in futurum, seu in medelam, hæc non sit superaddenda tori pœnitentiæ, quæ aliàs debet imponi in vindictam & satisfactionem, si ea quæ imponitur in cautionem, est etiam opus pœnale; quia tunc huic tantum est addendū ex aliis operibus pœnalibus, quod deest ad rationabilem castigationem & satisfactionem peccatorum pro pœna restante, attendendo etiam ad fructum quem ex opere operato confert pœnitentia imposita.

Ita tamen imponendum est opus pœnale in pœnitentiam, ut possit imponi applicandum pro anima Purgatorij, vel pro aliquo viuo, quoad valorem quem habet ex opere operantis (quamvis nequeat quoad valorem quem ut pars Sacramenti Pœnitentiæ habet ex opere operato, quia opus Sacramenti ex opere operato tantum confertur recipienti Sacramentum) imò quamvis à Confessario non imponatur applicandum pro altero, poterit

ipse pœnitens applicare, etiam si pœnitentia imposita sit, attento valore operis impositi ex opere operantis, quia cooperatio pœnitentis ad remissionem pœnæ restantis, nullo iure est pœnitenti sub obligatione, & ideo pœnitentia potest impleri in statu peccati mortalis, in quo non remittitur pœnam restantem, ut dicemus Diff. xii. & xiv.

DIFFICULTAS VII.

Utrum in pœnitentiam Sacramentalem sit imponendum opus externum.

Alexander 4. par. quæst. 84. memb. 2. artic. 1. Almainus & Almainus in 4. distinct. 15. quæst. 1. partem affirmatiuam tuerentur, Primò, quia pœnitentia est pars integralis Sacramenti Pœnitentiæ, quod est sensibile, sicut quodcumque aliud Sacramentum; ergo debet esse sensibilis & externa. Secundò, quia pœnitentia imponitur præcepto humano, hoc autem tantum potest præcipi actus externus.

Suarez verò disp. 38. sect. 6. Henriquez lib. 5. cap. 19. & Egidius disp. 10. dub. 8. partem negatiuam tradunt, & merito: quia ex vna parte actus internus, v. g. actus intellectus & actus voluntatis, potest esse pœnalis, seu afflictius & difficilis, ut actus fidei & actus contritionis, & ex altera parte nihil obstat ut imponi possit in pœnitentiam Sacramentalem, ut constat ex solutione rationum aduersariorum.

Ad primam ergo concedimus, pœnitentiam Sacramentalem esse partem Sacramenti sensibilis, ad id tamen sufficit quod fiat sensibilis & quali externa per accidens, ratione alterius, nempe ratione impositionis exterioris, qua imponitur à Confessario; & ratione acceptationis, qua acceptatur à pœnitente, sicut fit contritio ratione confessionis.

Et ad secundam concedimus, pœnitentiam imponi præcepto humano, tamen non lato potestate communi superioris humani, qua non posset præcipi actus internus, sed lato potestate speciali ligandi à Christo specialiter concessa, quo præcipi potest actus internus, sicut etiam fieri potest absolutio à peccatis omnino internis, quia fit potestate speciali à Christo specialiter concessa.

DIFFICULTAS VIII.

Utrum in pœnitentiam Sacramentalem imponi possit opus præcepti.

Aludanus in 4. distinct. 15. quæst. 1. artic. 2. & Paludanus Maior quæst. 2. dub. 1. partem negatiuam tuerentur, quia opus præcepti non est satisfactorium ex opere operantis pro debito pœnæ, ut ex ipsis retulimus Disp. xii. Diff. viii.

Sotus verò in 4. dist. 19. quæst. 2. Vasquez q. 94. art. 1. dub. 6. Suarez disp. 38. sect. 6. Victoria num. 205. Vinaldus de Satisfactione, num. 10. Egidius dub. 8. & communiter Doctores partem affirmatiuam tradunt, & merito: quia ex vna parte opera præcepti sunt satisfactoria ex opere operantis pro debito pœnæ, ut diximus ubi supra; & ex altera, eorum impositio in pœnitentiam potest pœnitenti expedire.

Obiet-

Observandum tamen est, regulariter expedire iniungere in pœnitentiam opera non præcepta, ad aliquid novi obligando pœnitentem, ut sic magis puniatur peccator ob peccatum, & magis inducatur ad timorem peccati in futurum. Ac proinde, ut Doctores communiter aduertunt, quoties ex verbis Confessarij oppositum prudenter non conijcitur, credendum est in pœnitentiam iniungere opera aliâs non præcepta. Quod etiam est verum, quando imponit elemosynam, quâ aliâs ob extremam necessitatem obligat, ut contra Victoriam, Vivaldum, & Egidium aduertunt Vasquez, & Suarez: quia eadem currit ratio in elemosyna, quando est sub obligatione, & in operibus aliorum præceptorum: & id adhuc est verum, quamuis obligatio elemosynæ superueniat post iniunctam pœnitentiam, ut contra eosdem & contra Sorum aduertunt Vasquez & Suarez, quia etiam tunc currit dicta ratio.

DIFFICULTAS IX.

Utrum Confessarius possit imponere pœnitentiam publicam.

Nomine pœnitentiæ publicæ intelligimus pœnitentiam coram alijs faciendam, ex qua possint in suspicionem venire, quod sit ob peccatum aliquod graue confessum.

Nauarrus. Nauarrus cap. 8. num. 10. docet, pro nullo peccato, quamuis publico & scandaloso, imponi posse pœnitentiam modo dicto publicam, quia id esset contra sigillum confessionis.

S. Thomas. S. Thomas verò in 4. d. 14. quæst. 1. art. 5. quæstionc. 1. Suarez disp. 38. sect. 6. Vasquez quæst. 94. art. 2. dub. 2. & communiter Doctores docent, & merito, pro peccato publico posse pœnitentiam publicam imponi. Quod definitum est in cap. 1. de Pœnitentijs & remissionibus, & clarissimè in Trident. sess. 24. cap. 8. de Reformatione, dum dicitur, pro peccato publico, ex quo ortum sit scandalum, oportere pœnitentiam publicam imponi. Vbi (etiam si Nauarrus neget) sermo est de impositione pœnitentiæ in foro Sacramentali, & non in foro exteriori, tum quia in eo cap. 8. sermo est de omni peccato, & tamen index Ecclesiasticus non iudicat de omni in foro exteriori, ut patet in homicidio; tum etiam, quia sermo dirigitur ad omnes Confessarios, & tamen non omnes possunt in eo foro exteriori pœnitentiam imponere.

Et ratione probatur: quia ex vna parte pœnitentia publica potest esse expediens pro peccato publico; & ex altera parte, impositione illius non fit contra sigillum, quia id, ex quo potest dicta suspicio oriri, nempe impletio pœnitentiæ publicæ, non fit absque consensu pœnitentis, imò fit ab ipso pœnitente, quia ipse admittit imò implet pœnitentiam, ergo imponi potest publica pœnitentia pro peccato publico. Imò & debet imponi, quando aliter nequit auferri scandalum ortum ex illo peccato. Et ob rationem dictam potest etiam abique fractione sigilli imponi pœnitentia publica pro peccato occulto, & multò melius pro peccato publico, quamuis non sit necessaria ad auferendum scandalum; ac proinde quando aliâs expedit, ut potest aliquando expedire, poterit imponi pro vno & pro altero, quamuis pœnitens relictur.

DIFFICULTAS X.

Utrum pœnitentia ab vno Confessario iniuncta possit ab altero mutari.

Difficultas hæc non procedit, quando pœnitentia imposita fuit iniusta, siue ex toto, siue ex parte, quia tunc non est necessarium quod mutetur ab altero Confessario, quantum ad id in quo est iniusta; quia tunc quantum ad id, potest proprio iudicio à pœnitente omitti, quia quantum ad id non obligat. Procedit ergo difficultas, quando pœnitentia est iusta, & non procedit de mutatione quæ fit media concessione Indulgentiæ, quia hoc modo, qui potest Indulgentias concedere, potest media Indulgentia, etiam extra confessionem concessa, auferre obligationem implendi pœnitentiam ab altero impositam, quando non est imposita in medelam, sed in puram vindictam & satisfactionem peccatorum. Nihilominus quando tempore Iubilæi conceditur Indulgentia pœnitenti, si præter confessionem exigitur ab eo aliud opus ad lucrandam Indulgentiam, quod tempore confessionis nondum est factum, imponenda est pœnitentia iusta, ne fortè pœnitens deficiat in opere requisito, & ob id non obineat Indulgentiam: illo tamen opere post confessionem facto, ob quod Indulgentia obtinetur, liber manet pœnitens à pœnitentia antea imposita in puram vindictam & satisfactionem peccatorum.

Est ergo difficultas, An pœnitentia iusta ab vno Confessario imposita, possit mutari ab altero, absque media Indulgentia.

Circa difficultatem sic intellectam, Sotus in 4. disp. 20. quæst. 2. artic. 3. & nonnulli recentiores Thomistæ, docent, solum Confessarium superiorem in dignitate, v. g. Episcopum, posse pœnitentiam à Confessario inferiore, v. g. à simplici Confessario, impositam mutare: quia solus Confessarius superior habet imperium in inferiorem; ergo solus superior potest mutare pœnitentiam inferioris.

Addunt tamen prædicti, id non posse superiori, nisi eorumdem peccatorum confessione audita.

Ledesma 2. par. 4. quæst. 20. art. 4. & Vivaldus de Satisfactione num. 31. docent, quemcumque Confessarium, etiam inferiorem, mutare posse pœnitentiam cuiuscumque alterius, etiam superioris, quia inferior in dignitate non minorem habet potestatem ad soluendum & ligandum, quam superior in dignitate. Et idem sentit Nauarrus cap. 26. nu. 22. quando pœnitentia superioris non est imposita pro peccatis reservatis, quia tunc sententia pro his reservata est superiori. Et addunt prædicti, id posse quemcumque Confessarium, etiam inferiorem, non audita confessione eorumdem peccatorum.

Valentia verò disp. 7. q. 14. punc. 4. Henriquez lib. 5. cap. 20. Suarez disp. 38. lect. 10. & Egidius dub. 12. docent, & merito, quemcumque Confessarium, etiam inferiorem, mutare posse pœnitentiam à quocumque alio Confessario, etiam à superiore pro peccatis non reservatis impositam, eorum tamen confessione audita.

Et in primis, quod quicumque Confessarius, etiam inferior, possit mutare pœnitentiam à quocum-

quocumque alio, etiam à superiore, pro peccatis non reſeruatſi impositam, probatur, quia ex vna parte pœnitens poteſt iterum eadem peccata confiteri, ac ſi illa non fuiſſet confeſſus, & nouum iudicium de peccatis ſubire, ac ſi illud non ſubiſſet, quia nullo titulo impeditur ad id faciendum, & ex altera parte quilibet Confeſſarius, quamuis inferior in dignitate, habet poteſtatem abſoluendi ab illis, & imponendi pœnitentiam pro illis, ſicut habebat, quamuis pœnitens non fuiſſet illa confeſſus; ergo pœnitens poterit, imò & debet ſe conformare ſententiæ illius, quia ad illum vt ad vltimum iudicem confugit, vt ab eo iudicetur vltimò, & non tenetur ſententiâ pœnitentiæ prioris Confeſſoris, quia eo ipſo quòd reus poteſt ſuam cauſam ad aliud tribunal deferre, poteſt imò & debet ſe conformare ſententiæ poſterioris tribunalis, ſi in eo tribuniſi ſiſtar, & non tenetur ſententiâ prioris tribunalis.

Quòd verò nullus Confeſſarius, quamuis in dignitate ſuperior, poſſit pœnitentiam impositam mutare niſi audita confeſſione peccatorum, probatur, quia mutatio pœnitentiæ, quæ non fit media conceſſione Indulgentiæ, nequit fieri niſi iudicialiter in foro Sacramenti Pœnitentiæ, quia ſolum quod fit mediâ Indulgentiâ, fit extra Sacramentum, quia hæc ſolum fit applicando ſatisfactionem Chriſti, & ſuperabundantem Sanctorum, illa verò tantum ſit imponendo de nouo pœnitentiam pro peccatis; impositio autem pœnitentiæ pro peccatis, vt pote actus iudicialis, tantum ſit in iudicio confeſſionis, efficiendo iudicium & Sacramentum integrum circa illa, nempe abſoluendo à peccatis confeſſis, de quibus ſit dolor, & pro eis pœnitentiam imponendo.

Addidimus, *pro peccatis non reſeruatſi*, quia nullus poteſt mutare pœnitentiam pro peccatis reſeruatſi impositam, niſi idem Confeſſarius, aut alius cui etiam ſint reſeruatſi peccata illa; quia quamuis peccata reſeruatſi, poſtquam quis eſt ab illis legitime abſolutus, non maneant reſeruatſi, ac proinde quilibet etiam ſimplex Confeſſarius poſſit ab illis abſolvere, & pro eis pœnitentiam imponere, nequit tamen priorem ſententiâ mutare, & efficere quòd ceſſet, quia nequit iudicare de illis eodem modo ac ſi non fuiſſent iudicata, & pro illis pœnitentiam imponere, eodem modo ac ſi non fuiſſet imposita, cuius impositione ceſſaret prior ſententia, ſed tantum poteſt imponere pœnitentiam pro illis, tamquam pro eis à quibus pœnitens iam fuit abſolutus, & pro quibus imposita fuit conueniens pœnitentia; ſicut Sacerdos non approbatus nequit mutare pœnitentiam impositam pro mortalibus iam legitime confeſſis, quamuis ab eis iam confeſſis poſſit abſolvere, & pro eis pœnitentiam imponere.

Ex dictis deducitur, vt aduertit Egidius, eundem Confeſſarium non poſſe pœnitentiam à ſe impositam mutare, niſi prius audita confeſſione eorundem peccatorum (quæ vnico verbo ipſi fieri poteſt, dicendo, Iterum me accuſo peccatorum tibi confeſſorum, ſi Confeſſarius recorderetur illorum aut ſaltem pœnitentiæ à ſe impositæ) & niſi iterum facta aut facienda abſolutione; quia nequit de illis peccatis iterum iudicare, niſi nouum & integrum Sacramentum, & nouum & integrum iudicium faciundo. Nihilominus quando primum iudicium & Sacramentum cenſetur moraliter

manere, poteſt ab eodem Confeſſario mutari pœnitentia, abſque noua confeſſione & abſolutione. Non cenſetur autem manere, eo ipſo quòd pœnitens diſcedit à Confeſſario, nihil aliud ab eo expectans pro complemento illius iudicij: quamuis Egidio videatur manere, & durare toto die quo factum fuit, & Soto & Vivaldo duobus alijs ſequentibus diebus.

DIFFICULTAS XI.

Utrum qui oblitus eſt pœnitentiæ ſibi iniunctæ, teneatur iterum confeſſionem repetere.

Conueniunt Doctores, inculpabiliter oblitum pœnitentiæ ſibi iniunctæ, non teneri iterum repetere confeſſionem, quia nullo titulo ad id tenetur. Eſt tamen difficultas, An ad id teneatur, qui ſua culpa oblitus eſt pœnitentiæ.

Silueſter verò v. *Confeſſio* 1. q. 3. partem affirmatiuam tuetur, quia ex vna parte pœnitens tenetur pœnitentiam implere, & ex altera nequit ſibi impositam implere ob obliuionem; ergo vt ipſi ſua culpa non faueat, tenetur iterum confiteri, vt aliam pœnitentiam impleat.

Vaquez verò q. 94. ar. 2. dub. 4. Suarez diſp. 22. ſect. 3. Egidius diſp. 1. dub. 12. & cõmuniter Doctores partem negatiuam tradunt, & merito: quia tunc non tenetur ad repetendam confeſſionem Iure diuino confeſſionis, quia hoc tantum obligat ad ſemel confitenda mortalia, quod ſit independenter ab impletione pœnitentiæ: nec ad id tenetur præcepto aliquo Eccleſiaſtico communi, quia nullum eſt iterum repetendi confeſſionem, quando pœnitentia non impletur, nec faciendi aliquid loco illius: nec ad id tenetur præcepto pœnitentiæ lato à Confeſſario, quia iſtud tantum obligat ad impletionem pœnitentiæ, quando pœnitens poteſt, & non ad aliquid aliud faciendum loco illius, quando non poteſt illam implere; nec tunc pœnitens lucrum aliquod reportat ex ſua culpa, quia potiùs priuatur fructu, quem pœnitentia ex opere operato cauſat.

Obſeruandum eſt, pœnitentem teneri ad implendam pœnitentiam, ſi poſt obliuionem recorderetur illius, quamuis confeſſus ſit culpam obliuionis (quam tenetur confiteri, ſi fuit mortalis) quia etiam poſt confeſſionem culpæ obliuionis vrget præceptum Confeſſarij, & Ius diuinum naturale virtutis religionis perficiendi prius illud Sacramentum, cui deſuit ſatisfactio, qua integraliter completur.

DIFFICULTAS XII.

Utrum pœnitentia Sacramentalis impleta, cauſet ex opere operato remiſſionem pœnæ temporalis reſtantis poſt abſolutionem à peccatis.

Sotus in 4. diſt. 19. quaſt. 1. art. 5. & Ledefma 2. part. 4. quaſt. 13. ar. 3. dub. 4. partem negatiuam tuentur, Primò, quia pœnitentia Sacramentalis nec eſt Sacramentum, nec pars eſſentialis Sacramenti; ergo abſque fundamento dicitur habere effectum aliquem ex opere operato, ſeu per modum

modum Sacramenti. Secundò, quia aliàs pœnitentia Sacramentalis, quamvis fieret ex fine venialiter malo, remitteret pœnam temporalem restantem, quia Sacramentum, quamvis factum ex fine venialiter malo, habet suum effectum; imò etiam quamvis fieret ex fine mortaliter malo, quia mortale non obest remissioni pœnæ temporalis.

Vasquez verò q. 94. ar. 2. dub. 5. Suarez disp. 38. sect. 2. Egidius disp. 10. dub. 10. Adamus q. 5. nu. 24. & communiter Doctores partem affirmati-
Vasquez.
Suarez.
Egidius.
Adamus.
 tuam tradunt, & merito: quia pœnitentia Sacramentalis impleta, est pars Sacramenti, quamvis non essentialis, sed integralis; & vt pars Sacramenti concurrat ad plenam & integram remissionem peccatorum; ergo ad eam concurrat ex opere operato: sed non concurrat ad remissionem culpæ, nec pœnæ æternæ, quia hæc remissio fit ante impletionem pœnitentiæ per contritionem, confessionem & absolutionem; ergo concurrat ad remissionem pœnæ temporalis restantis, quia hæc remissio completur & integratur peccatorum remissio, & ideo pœnitentia impleta dicitur pars integralis, & non essentialis Sacramenti Pœnitentiæ. Unde opus in pœnitentiam impositum, multò maiorem pœnam remittit, quam si non esset impositum, quia in pœnitentiam impositum non solum remittit pœnam ex opere operantis, sed etiam ex opere operato.

Ad primam ergo rationem aduersariorum concedimus, pœnitentiam Sacramentalem non esse Sacramentum, nec partem essentiali Sacramenti, ex eo tamen solum deducitur non concurrere ex opere operato, ad primarium effectum, nempe ad remissionem culpæ, & pœnæ, non verò deducitur non concurrere ex opere operato ad effectum secundarium, nempe ad remissionem pœnæ restantis, quia completur & integratur remissio peccati.

Et ad secundam concedimus, pœnitentiam ex fine veniali impletam remittere ex opere operato pœnam temporalem restantem, quamvis non ex opere operantis: imò etiam remitteret impleta ex fine mortali, si aliàs ad eam remissionem non obfisteret status peccati mortalis; sicut etiam absolutio ex fine veniali collata, imò etiam ex mortali confert gratiam, vt pars essentialis Sacramenti simul cum alijs partibus essentialibus; & sicut etiam confessio ex fine veniali facta, imò etiam ex mortali, si ante absolutionem fiat confessio ipsius finis mortalis: imò quamvis non fiat, si pœnitens sit naturaliter oblitus illius finis, & ante absolutionem eliciat dolorem sufficientem ex mortuo comprehendente omnia mortalia ipsius; & sicut consecratio verbalis ex fine malo adhuc mortali facta, constituit Corpus & Sanguinem Christi sub speciebus Sacramentalibus: in quo derestatio seu dolor differt à confessione & ab absolutione. Quòd si fiat ex fine malo, quamvis tantum veniali, non confert gratiam, quia non tantum est pars Sacramenti, sicut sunt confessio & absolutio, sed etiam est dispositio ad gratiam, ad quam opus malum non disponit.

Addimus, in quo Doctores conueniunt, per pœnitentiam, adhuc ex fine mortali factam, satisfieri præcepto Confessarij, quia eà sic facta, efficiatur quoad substantiã quod à Confessario præcipitur, & eo ipso est Sacramentalis: imò & quantum est ex se sufficiens ad remissionem pœnæ tempo-

ralis restantis, quamvis eam non remittat quando mortaliter fit, quia ei deficit status gratiæ; vt dicemus Difficultate XIV.

DIFFICULTAS XIII.

Utrum pœnitentia Sacramentalis causet ex opere operato augmentum gratiæ sanctificantis.

Caietanus 3. par. q. 90. ar. 1. partem affirmati-
Caietanus.
 uam tuetur, quam tradidisse videtur S. Tho-
S. Thomas.
 mas ad 2. dum dicit, quod satisfactio, prout est in proposito, confert gratiam, & prout est in executione, augere illam. Et in id inclinât Suarez disp. 38. sect. 2. & Turrianus disput. 38. dub. 2. Et probari potest, quia omne Sacramentum nouæ legis causat gratiam ex opere operato, sed pœnitentia Sacramentalis est pars Sacramenti nouæ legis, ergo causat gratiam ex opere operato; sed non primam, ergo augmentum illius.

S. Thomas verò in 4. d. 16. q. 1. art. 1. quæstion. 2.
S. Thomas.
 Vasquez quæst. 94. art. 2. dub. 5. Egidius dub. 10.
Vasquez.
 Ochagavia q. 7. & Adamus q. 8. num. 22. partem
Egidius.
 negatiuam tradunt, & merito: quia, vt deducitur
Ochagau.
 ex Tridentino sess. 14. c. 3. confessioni, contritioni,
Adamus.
 absolutioni, & satisfactioni, tamquam effectus ex
Trident.
 opere operato, conuenit plena & integræ remissio peccatorum; sed contritioni, confessioni, & absolutioni, quibus essentialiter perficitur Sacramentum Pœnitentiæ, conuenit remissio peccatorum quoad culpam & pœnam æternam, quæ fit mediâ gratiæ sanctificantis, ante impletionem pœnitentiæ Sacramentalis; ergo impleti illius debet tribui remissio pœnæ temporalis restantis, vt ita per omnes partes Sacramenti Pœnitentiæ fiat plena & integra peccatorum remissio, qualibet parte suo modo concurrente ad illam. Et absque fundamento illi tribuitur alius effectus ex opere operato, & ad summum, impleti pœnitentiæ impositæ in cautionem peccatorum in futurum, tribui potest collatio aliquorum auxiliorum efficacium ad præcauenda peccata (quæ non erit in illibilibis, sicut nec quæ fit medijs alijs Sacramentis) ita vt impleti pœnitentiæ non pœnalis impositæ in puram cautionem in futurum, tantum tribuatur dicta collatio auxiliorum; & impleti pœnitentiæ pœnalis impositæ in puram satisfactionem & vindictam tantum tribuatur remissio pœnæ restantis; & impleti pœnitentiæ pœnalis impositæ in cautionem & in satisfactionem, tribuantur dicta collatio auxiliorum, & dicta remissio pœnæ restantis.

Ad rationem ergo aduersariorum respondemus, quòd quamvis Sacramento essentialiter perfecto, conueniat ex opere operato gratiam sanctificantem conferre, non tamen conuenit parti non essentiali, sed tantum integrali, qualis est satisfactio: quia parti tantum integrali sufficit quòd impleat & integret effectum inchoatum à partibus essentialibus, mediâ gratiæ sanctificantis, quòd est illam quoad effectum augere, quòd tantum voluit S. Thomas art. 2. ad 2. quando ait, satisfactionem, s. Thomas. prout in executione, augere illam.

DIFFICULTAS XIV.

Utrum pœnitentia Sacramentalis in statu peccati mortalis facta, habeat suum effectum ex opere operato.

Supponimus Primò, ut dicebamus Diffic. XII. in fine, & in quo conveniunt Doctores, per pœnitentiam in statu peccati mortalis factam, imò & ex malo fine, quamvis mortali, satisfieri præcepto Confessarij, quia ea efficitur quod à Confessario præcipitur, & eo ipso est Sacramentalis.

Supponimus Secundò, pœnitentiam Sacramentalem in statu peccati mortalis factam non causare ex opere operantis remissionem pœnæ temporalis restantis alterius vitæ, quia ad id requisitus est status gratiæ, ut diximus Disput. XII. Difficultate IV.

Est ergo difficultas, An pœnitentia Sacramentalis in statu peccati mortalis facta, causet ex opere operato remissionem pœnæ temporalis restantis, sicut causat quando fit in statu gratiæ.

Marsilius in 4. quæst. 1. art. 3. Medina Cod. de Confessione q. de Pœnitentia iniuncta extra gratiam impleta, & Vasquez quæst. 94. art. 2. dub. 5. partem affirmativam tuerentur, quia status peccati mortalis non est obex remissioni pœnæ temporalis faciendæ mediâ pœnitentiâ Sacramentali, ergo in eo statu causatur dicta remissio mediâ pœnitentiâ in eo statu facta. Consequentia patet, quia Sacramentum, & pars Sacramenti operantur suum effectum in subiecto non habente obicem. Antecedens autem probatur, quia pœnitentia Sacramentalis non causat remissionem pœnæ temporalis mediâ infusione gratiæ, nec per modum meriti de condigno, quibus status peccati mortalis est obex, sed impetrando illam à Deo, cui impetrationi non obest, quia peccator multa potest à Deo impetrare, & impetrat.

Sotus verò in 4. dist. 19. quæst. 1. art. 5. Suarez disp. 38. sect. 8. Henriquez lib. 5. cap. 20. Agidius dub. 11. partem negativam tradunt, & meritò: quia licet pœnitentia in statu peccati mortalis facta sit Sacramentalis, & pars integralis Sacramenti Pœnitentiæ, nihilominus credi non potest, ex Christi institutione non exigi statum gratiæ, ut ex opere operato causet remissionem; quia credi non potest, quod Christus, quia eam instituit in remissionem pœnæ restantis, effectum secundarium præsupponentem remissionem culpæ, & pœnæ æternæ mediâ gratiâ factam, ut ea remissione pœnæ restantis compleat remissionem culpæ & pœnæ æternæ, non exegerit statum gratiæ, ut remissionem mediâ gratiâ factam compleat, & integret.

Ex eo autem quod pœnitentia Sacramentalis instituta sit pars integralis ad effectum secundarium remissionis pœnæ temporalis restantis ad complendam remissionem peccati, fit, ut Suarez advenit, pœnitentiam impletam ante absolutionem non tribuere eam remissionem pœnæ restantis: quia effectus secundarius remissionis pœnæ restantis supponit primum remissionis culpæ & pœnæ æternæ, & factū à partibus essentialibus, quas pars integralis supponit; ac proinde pœnitentia ante absolutionem impleta, non est Sacramentalis, quia ante absolutionem non est pars Sacra-

menti, quia tantum est pars integralis Sacramenti, quæ necessariò supponit essentialis, & consequenter Confessarius nihil potest præcipere faciendum ante absolutionem in pœnitentiam purè satisfactoriam pro peccatis confessis, quamvis præcipere possit quod necessarium aut expediens sit ad dispositionem pœnitentis, aut in cautionem in futurum, ut electionem concubinæ, & restitutionem, &c.

Ad rationem ergo aduersariorum respondemus, quod quamvis status peccati mortalis non sit ex natura rei obex ad remissionem pœnæ restantis faciendam ex opere operato, est tamen obex ex institutione Christi: & quamvis qui implet pœnitentiam in statu peccati mortalis, ponat obicem dicto effectui remissionis pœnæ restantis, non peccat, nec irrogat iniuriam Sacramento Pœnitentiæ, quia non ponit obicem effectui primario Sacramenti Pœnitentiæ, sed tantum secundario conferendo mediâ pœnitentiâ Sacramentali.

Id verò quod addunt Suarez, Henriquez & Agidius, nempe pœnitentiam Sacramentalem, in statu peccati mortalis impletam, remittere postea pœnam temporalem ex opere operato, quando recedit fictio, id est, quando cessat status ille, dicitur absque sufficienti fundamento: quia si tribuere effectum ex opere operato, recedente fictione, convenit Baptismo, & fortè etiam pœnitentiæ informi (si datur informis) ideo est, quia hæc duo Sacramenta sunt media necessaria ad remissionem culpæ & pœnæ æternæ; pœnitentia verò Sacramentalis non est necessaria ad remissionem pœnæ temporalis restantis, quia hæc potest pluribus alijs operibus haberi.

DIFFICULTAS XV.

Utrum pœnitentia à Confessario taxata prudenter, attenta gravitate peccatorum, extinguat debitum totius pœnæ temporalis restantis.

Conveniunt Doctores, pœnitentiam, quæ non est tanta quanta imponenda erat, attentis gravitate peccatorum, & efficacia pœnitentiæ impositæ, ad remittendum ex opere operato non parvam pœnam restantem post absolutionem, sed est minor, quamvis sit prudenter minorata ob fragilitatem pœnitentis, non extinguere ex opere operato debitum totius pœnæ restantis.

Est tamen difficultas, An pœnitentia prudenter taxata, attentis prædictis, & non minorata ob fragilitatem pœnitentis, semper extinguat debitum totius pœnæ restantis.

Petrus Sotus Lect. 1. de Satisfactione, Suarez Pet. Sot. disput. 38. sect. 5. Vasquez quæst. 94. art. 2. dub. 6. Reginaldus lib. 7. cap. 5. num. 47. Ochagavia quæst. 16. & Turrianus disp. 38. dub. 5. partem negativam tuerentur, quia ex vna parte pœna, quæ reitatur luenda, est determinata, tanta videlicet aut tanta, & ex altera parte pœnitentia Sacramentalis habet determinatum valorem ex opere operato, maiorem videlicet aut minorem pro quantitate pœnitentiæ iniunctæ, prout Christus instituit & determinavit, & non prout Confessarius determinat & taxat: sicut valor Sacramenti ad conferen-

Marsilius.
Medina.
Vasquez.

Sotus.
Suarez.
Henric.
Agidius.

Sotus.
Gabric.
Maur.
Sotus.
Medin.

Petrus Sotus.
Suarez.
Vasquez.
Reginaldus.
Ochagavia.
Turrianus.

conferendam gratiam determinatus est à Christo iuxta dispositionem pœnitentis, & non determinatur à Confessario. Ergo si pœnitentia à Confessario iniuncta, attendendo ad prædicta, non est æqualis pœnæ restanti, quamvis humano iudicio Confessarij prudenter taxetur, non extinguet totam pœnam restantem, quia ex iudicio Confessarij non minuitur nec crescit valor pœnitentiæ, quia iste fuit à Christo determinatus iuxta quantitatem pœnitentiæ.

Secus verò in 4. dist. 19. q. 1. Gabriel dist. 18. quæst. 1. art. 1. Maior dist. 20. quæst. 1. Sotus q. 2. art. 3. & Medina Cod. de Confessione, quæst. de Effectu pœnitentiæ iniunctæ, partem affirmatiuum tradunt, & merito: quia ex vna parte pœnitentia Sacramentalis instituta est à Christo, vt ex opere operato compleat remissionem peccatorum, remittendo totam pœnam restantem; & ex altera parte taxatio & impositio pœnitentiæ, qua complenda est peccatorum remissio, commissæ est arbitrio & iudicio prudenti Confessarij tamquam iudicis, cum Sacramentum Pœnitentiæ institutum sit instar iudicij; ergo pœnitentia, quæ arbitrio prudenti Confessarij est rationalis ad vindictam & satisfactionem peccatorum, attendendo ad gravitatem eorum, & quod hoc Sacramentum est tribunal misericorditer puniendi, & efficax vt ex opere operato remittat pœnam aliquam, complet remissionem peccatorum, totam pœnam restantem extinguendo; & tam minor quam maior, dum sit prudenter taxata, habet eundem & sufficientem valorem Sacramentalem ad id: alias Confessarius numquam aut ferè numquam posset iustum & perfectum iudicium efficere, quo peccata quoad totum iuste remittantur; quia si aliqua pœnitentia indiuisibiliter requisita esset, semper aut ferè semper excederet aut deficeret.

Fuit autem maxime conueniens, valorem ex opere operato pœnitentiæ non determinari à Christo pro quantitate ipsius pœnitentiæ, sed sufficientem ad extinguendam totam pœnam restantem conuenire pœnitentiæ prudenter taxatæ, siue maiori siue minori, intra latitudinem prudentis & rationalis, eo ipso quod iudicio prudenti Confessarij remittit taxationem pœnitentiæ ad vindictam peccatorum, cuius impletione completur

iudicium & Sacramentum Pœnitentiæ, ad plenè remittenda peccata institutum. In alijs verò Sacramentis, & in ipso Pœnitentiæ essentialiter perfectò, valor eorum ad conferendam gratiam fuit ex sola Christi institutione determinatus, ipsis secundum se tantus correspondens, vt Sacramento paruulis collato; & etiam ultra illum maior, pro maiori parte dispositionis adulti suscipientis, quia in illis nihil quod ad collationem gratiæ conducit, commissum est taxationi ministri, sicut commissæ fuit pœnitentia Sacramentalis ad remissionem pœnæ restantis conducentis.

Vt autem pœnitentia Sacramentalis sit rationalis & prudens, non tantum attendenda est gravitas peccatorum, sed etiam attendendum est quod tribunal Sacramenti Pœnitentiæ est absolendi, & misericorditer puniendi, & efficax vt ex opere operato remittat non paruam pœnam; ac proinde vt sit prudens, non est necessarium, quod pœnitentia ex se seu ex opere operantis sit æquæ condigna & moraliter æquiualens pœnæ restanti, sed erit prudens, quamuis sit minor, imò & non parum minor, non tamen si sit nimis minor, vt proportio aliqua inter peccata & inter eorum punitionem seruetur. Nihilominus quando fragilitas pœnitentis exigit quod sit nimis minor, sic est iniungenda, quia iudicium seu Sacramentum Pœnitentiæ institutum est in vilitatem pœnitentis: & tunc quando ob id iniuncta est nimis minor, sicut etiam quando iniuncta est talis ob imprudentiam Confessarij; tunc minus remittet ex opere operato, quanto est minor; eius tamen defectus suppleri poterit in totum, aut in partem, valore eiusdem pœnitentiæ secundum se, seu ex opere operantis.

Ad rationem ergo aduersariorum respondemus, concedendo, pœnam restantem post absolutionem esse determinatam; negando tamen, valorem pœnitentiæ ad remittendam illam ex opere operato, esse determinatum à Christo pro quantitate pœnitentiæ iniunctæ: sed valorem sufficientem ad extinguendam totam pœnam restantem, conuenire ex Christi institutione pœnitentiæ à Confessario prudenter taxatæ, attendendo ad prædicta, siue iniuncta sit maior siue minor, intra latitudinem prudentis, vt iam diximus.

